

BİRLİKTE (ORTAK) KULLANIM VE İŞBİRLİĞİ YAPILAN ARAŞTIRMA UYGULAMA HASTANELERİNDEKİ AKADEMİK UNVANLI PERSONELİN STATÜSÜNE İLİŞKİN HUKUKSAL DEĞERLENDİRME

Onur Karahanoğulları

Sağlık kamu hizmetinin örgütlenmesine, *birlikte kullanım* ve *işbirliği* kurumlarını getiren Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun Ek 9. Maddesinde birlikte kullanım ve işbirliğinin, “eğitim, araştırma ve sağlık hizmeti sunumu” için yapılacağı kurala bağlanmıştır. Üniversiteler ile birlikte kullanım ve işbirliği yapılan Sağlık Bakanlığı Hastaneleri eğitim kurumlarına dönüşmektedir. Hatta “büyükşehir olan iller dışındaki illerde eğitim ve araştırma hizmetleri”nin ancak ortak [birlikte] kullanım ve işbirliği ile tek verilebileceği kurala bağlanmıştır.¹

Ek 9. Maddenin III. fıkrasına göre birlikte kullanım ve işbirliği yapılan hastanelerde lisans eğitimi ve tıpta uzmanlık eğitimi verileceği öngörülmektedir. III. Fıkranın 1.cümlesine göre “Birlikte kullanımdaki sağlık tesislerinde tıpta uzmanlık ve lisans eğitimleri, Sağlık Bakanlığı uzmanlık öğrencilerinin eğitimi de dâhil olmak üzere, ilgili mevzuata göre ilgili fakülte dekanının yetki ve sorumluluğunda yürütülür.”

Birlikte kullanım ve *işbirliğinin* üç alanından biri eğitimidir. Eğitim ise tıp alanında lisans ve uzmanlık eğitimidir. Lisans düzeyinde eğitim ve tıpta uzmanlık eğitimi, *yükseköğretim* düzeyindedir. Tıp lisans eğitimi 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile tıpta uzmanlık eğitimi ise bu kanun ve özel mevzuatınca düzenlenmektedir.

¹ “**Ek Madde 9** – Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumuna bağlı sağlık tesisleri ile üniversitelerin tıp ve dış hekimliği alanında lisans ve uzmanlık eğitimi veren kurumları; eğitim, araştırma ve sağlık hizmeti sunumu için insan gücü, mali kaynak, fiziki donanım, bina, tıbbi cihaz ve diğer kaynakları karşılıklı olarak aşağıdaki usul ve esaslara göre birlikte kullanabilir. Ancak, büyükşehir olan iller dışındaki illerde eğitim ve araştırma hizmetleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Sağlık Bakanlığı eğitim ve araştırma hastanesi veya üniversite sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinden yalnızca biri tarafından verilebilir. Bu illerde Bakanlık ve bağlı kuruluşları ile üniversiteler, tıp lisans eğitimi ve/veya tıpta uzmanlık eğitimi için ortak kullanım ve işbirliği yapar.”

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 3. Maddesinin “s” bendinde lisans eğitimi “Ortaöğretime dayalı, en az sekiz yarı yıllık bir programı kapsayan bir yükseköğretimdir.” biçiminde tanımlanmıştır. Aynı maddenin “t” bendinde ise tıpta uzmanlık eğitimi, bir lisansüstü eğitimi kademesi olarak belirlenmiş ve “Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından düzenlenen esaslara göre yürütülen ve tıp doktorlarına belirli alanlarda özel yetenek ve yetki sağlamayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.” biçiminde tanımlanmıştır.

Tıp lisans ve lisansüstü eğitimi, *yükseköğretim kurumlarında* verilir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 3. Maddesinin “c” bendinde yükseköğretim kurumları “Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokullarıdır.” biçiminde tanımlanmıştır.

Tıp lisans ve lisansüstü (uzmanlık) eğitimi vermek üzere bir üniversite ile birlikte (ortak) kullanım ya da işbirliği yapmış olan hastaneler yükseköğretim kurumu niteliği kazanmak zorundadır. *Yükseköğretim kurumu*, niteliği taşımayan birimlerde lisans ve lisansüstü eğitimi verilemez. Sağlık Hizmetleri Temel Ek 9. Maddesinde, birlikte (ortak) kullanım ve işbirliğinin “eğitim, araştırma ve sağlık hizmeti sunumu için” yapılacağı öngörüldüğüne göre birlikte (ortak) kullanım ve işbirliği hastaneleri de yükseköğretim kurumu niteliği kazanmaktadır.²

Yükseköğretim kurumlarında akademik hizmetler *öğretim elemanları* tarafından üretilir. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 3. maddesinin “I” bendinde *öğretim elemanları* “Yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri, öğretim görevlileri, okutmanlar ile öğretim yardımcılarıdır.” biçiminde

² Nitekim Sağlık Bilimleri Üniversitesi’nin kuruluşunu düzenleyen 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu’nun 158. Ek maddesinin V. fıkrasına göre “Üniversitenin birlikte kullanım protokolü imzaladığı eğitim ve araştırma hastaneleri, aynı zamanda Üniversitenin uygulama ve araştırma merkezi statüsü kazanır”.

tanımlanmıştır. “m” bendine göreyse öğretim üyeleri “Yükseköğretim kurumlarında görevli profesör, doçent ve yardımcı doçentlerdir.”

Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu’nun Ek 9. Maddesine göre *birlikte (ortak) kullanımın* ve *işbirliğininin* konusu eğitim, araştırma ve sağlık hizmetleri sunumu iken aracı ise “insan gücü, mali kaynak, fiziki donanım, bina, tıbbi cihaz ve diğer kaynakların” “karşılıklı olarak birlikte kullanımı”dır.

Tıp lisans ve lisansüstü (uzmanlık) eğitiminin verebilmesi için bir yükseköğretim kurumuna dönüşmüş olan birlikte kullanım veya işbirliği hastanesinde, protokol yapmış olan üniversitenin öğretim elemanlarından ve bakanlık kadrosunda bulunan öğretim elemanlarından yararlanılacaktır.

Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma eğitim görevlisi olarak çalışan doçent ve profesörler, bu hastaneler ile bir üniversite arasında *birlikte kullanım* ya da *işbirliği protokolü* yapıldığında bir yükseköğretim kurumunda görev yapmaya başlamış olurlar. Sağlık Bakanlığı eğitim görevlisi kadrosunda çalışmakta olan doçent ve profesörler, Sağlık Bakanlığının Üniversite Protokollü Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde (SBÜPEAH) çalıştıklarında yükseköğretim kamu hizmetinin yürütümüne katılırlar.

Bu durumda, birlikte (ortak) kullanımdaki ya da işbirliğindeki hastanelerde görev yapan akademik personel kadrolarının hangi kurumda olduğundan bağımsız olarak akademik hizmetlerin üretimine katılacaklar, bunlardan kaynaklanan yükümlülöklere tabi olacaklardır. Birlikte (ortak) kullanılan ya da işbirliği yapılan bir hastanede çalışan doçent ya da profesör statüsündeki çalışan kadrosunun Sağlık Bakanlığı’nda olmasına bakılmaksızın *bir yükseköğretim kurumunda akademik personel* olarak görev yapmaktadır.

Birlikte (ortak) kullanım veya işbirliği protokolü yaparak tıp lisans ve uzmanlık eğitimi için tesis ve öğretim elemanı kazanmış olan üniversitelerin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun ve tıpta uzmanlık eğitimi mevzuatının tüm yükümlölöklüklerine bağılı tutarak çalıştırdıkları Sağlık Bakanlığı kadrolu öğretim

üyelerine, üniversite kadrolu öğretim üyelerinin mali ve diğer özlük haklarının, aylıklarına ve emeklilik hesaplamalarına yansır biçimde tanınması gerekir. Bunun için birlikte kullanım ve işbirliği protokollerinde bütçe zorlamalarına bağlı olmayan kalemlerden ek ödeme düzenlemeleri yapılabileceği gibi tüm ülkede tekbiçim uygulama sağlayabilmek için ilgili yönetmelikte de düzenleme yapılabilir. Bütçe düzenlemesi gereken ödemeler ve özlük hakkı ayarlamaları için yasa değişikliği gerekebilir.

18.11.2016

ANKARA